
Az öröklési szerződéssel leköötött vagyon meghatározásának problematikája

Mór-Baranyai Anna*

Öröklési jogunk a végintézkedésen alapuló öröklési 'módok' körében kifejezetten nevesíti az öröklési szerződést, amely jogintézményt a törvény - bár mindösszesen öt szakaszon keresztül, de – szemmel láthatóan teljeskörűen szabályoz. Amennyiben azonban némiképp jobban megismerjük e szabályokat, könnyedén arra a megállapításra juthatunk, hogy az öröklési szerződéssel kapcsolatos szabályozás korántsem annyira hézagmentes, mint amilyennek első pillantásra tűnik. Jelen tanulmány célja górcső alá venni az öröklési szerződéssel leköötött vagyon meghatározásának nehézségeit, e vizsgálat során pedig a dolgozat, a korábbi jogirodalmi álláspontok bemutatásán túl, a nem egyértelmű jogszabályi rendelkezésekből fakadó gyakorlati nehézségekre is megkísérli felhívni a figyelmet.

Kulcsszavak: öröklési szerződés, öröklési jog, hagyaték, végintézkedés

The problem of determining assets bound by contract of inheritance.

The Hungarian inheritance law explicitly mentions the contract of inheritance among the possible 'modes' of succession by testamentary disposition, a legal instrument which is apparently fully regulated by the law in only five sections. However, a closer reading of these rules might lead us to the conclusion that the rules on the contract of inheritance are not as complete as we first thought. The aim of this paper is to examine the difficulties of determining the asset to be inherited by a contract of inheritance and, in doing so, it will not only present the views expressed in previous literature but will also attempt to draw attention to the practical difficulties arising from the ambiguity of the legal provisions.

Keywords: contract of inheritance, inheritance law, assets, testamentary disposition

<https://doi.org/10.32980/MJSz.2025.2.154>

1. Bevezető gondolatok

„A társadalmi rend szempontjából nem elsősorban az a fontos, hogy *ki örököl*, hanem az, hogy *mit örököl*.”¹ – jelenti ki művében a Benedek – Világgy szerzőpáros. Az öröklési jognak talán nincs olyan jogintézménye, melyben e kijelentés nagyobb nyomatékka bírna, mint az öröklési szerződés körében, ahol a szerződéses örökös személye pontosan meghatározott – hiszen ellenkező esetben létre sem jöhetne a

* PhD-hallgató, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar, Doktori Iskola.

¹ Benedek Károly – Világgy Miklós: *A Polgári Törvénykönyv a gyakorlatban*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1965, 568. o.

szerződés – az öröklési szerződéssel lekötött vagyontárgyak köre azonban korántsem evidencia.

E probléma eredője – amint azt hamarosan látni fogjuk – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 7:48. § (1) bekezdése szövegezésében, illetőleg az ahhoz kapcsolódó, egymástól eltérő értelmezést szorgalmazó jogirodalmi álláspontokban keresendő.

Jelen tanulmány azt a kérdést kívánja körüljárni, hogy öröklési jogunk egyik leggyakrabban előforduló végintézkedési formája² – azaz az öröklési szerződés – esetében mi tartozik az öröklési szerződéssel lekötött vagyon körébe, vagyis egészen pontosan mi a szerződéses örökös által nyújtott szolgáltatás ellenében „az örökgyógó ellenszolgáltatása.”³

A dolgozat először feltárja – a jelen bevezetőhöz képest némiképp bővebben – a vizsgálat tárgyát képező jogszabályi hátteret, azaz a jogértelmezési kérdés gyökerét, ezt követően pedig sort kerít a kérdéskör kapcsán releváns jogirodalmi álláspontok bemutatására és összegzésére. Végezetül a tanulmány felvet néhány, a kétes jogértelmezésből fakadó gyakorlati kérdést. Előrebocsátandó ugyanakkor, hogy ezek megválaszolására a tanulmány csupán érintőlegesen kerít sort. Ennek oka, hogy a problémák egy része nem válaszolható meg a jelen jogszabályi környezetben, ekként a szerző pusztán a saját véleményére és jogértelmezésére hagyatkozva sorakoztat fel megoldásokat.⁴

Szintén említésre méltó, hogy jelen tanulmány a vizsgálatot csupán a hazai szabályozásra szűkíti le, más országok jogtechnikai megoldásait nem veszi górcső alá, külföldi szakirodalmat nem dolgoz fel. Ennek oka, hogy noha egy kiterjedt, több ország jogrendszerének öröklési jogi rendelkezéseit összehasonlító kutatástól jó eséllyel várhatók lennének olyan eredmények, amelyek segíthetnének – akár csak részben – választ adni a tanulmány során felmerülő kérdésekre, egy ilyen nemzetközi szintű kutatás – annak komplexitása okán – azonban egy külön tanulmány tárgyát kell képezze. A szerző álláspontja szerint a tanulmány által vizsgált témát – az átláthatóság végett – először hazai szinten szükséges körüljárni, majd pedig ezt követően célszerű néhány választott ország jogi megoldásait kutatni. Mindezekre figyelemmel a jelent tanulmány mellőzi a külföldi kitekintést azzal, hogy a szerző nem zárkózik el attól, hogy e vonatkozásban is folytassa a jövőben a kutatást.

Végezetül arra is érdemes már a dolgozat elején utalni, hogy a tanulmány a vizsgálat során szándékosan ‘szemet huny’ afelett, hogy a hagyaték körébe milyen változatos vagyontárgyak tartozhatnak. Másként szólva a tanulmány nem differenciál

² Ld. pl. Sóth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszerű kérdéstről. *Családi Jog*, 2004/1. 10–14. o. <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/8013853>, vagy Kőrös András – Orosz Árpád (2023): Az öröklési szerződés. In Wellmann György (főszerk.): *Polgári Jog I-IV. –Új Ptk. –Komentár a gyakorlat számára*. Budapest, Orac Kiadó Kft. Online Jogtár, a Ptk. 7:48. §-hoz fűzött kommentár, amely szerint: „A végintézkedéseknek a végrendelet melletti másik nagy csoportját a szerződéses végintézkedések alkotják. Ezen belül a leggyakoribb az öröklési szerződés, ezért szokás azt a szűkebb értelemben vett végintézkedésnek is tekinteni.”

³ Petrik Ferenc (szerk.): *Az öröklés joga*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1991, 196. o.

⁴ A dolgozat célja tehát elsődlegesen az ‘alap probléma’ bemutatása, így az ahhoz kapcsolódóan felvetülő további kérdések említésének célja egyfelől a gondolatébresztés, másrészt pedig annak bemutatása, hogy amennyiben egyszer sor kerül(ne) egy egységes és hézagoktól mentes álláspont elfogadására, akkor milyen további kérdések megfontolása válhat esedékessé.

a különféle – adott esetben sajátos – vagyonelemek között, hanem általánosságba véve valamennyi vagyonelem tekintetében folytatja le a vizsgálatot azzal, hogy – hasonlóan a nemzetközi szintű kutatás kapcsán leírtakhoz – e körben is célszerűnek mutatkozik tovább folytatni a kutatást.

2. Egy homályos megfogalmazás, megannyi megválaszolatlan kérdés

Amint azt e rész címe sokatmondóan sugallja, az öröklési szerződés jogintézményéhez kapcsolódó egyik igen sarkalatos, ugyanakkor annál vitatottabb jogértelmezési kérdés egy homályos tartalmú törvényi rendelkezésből fakad. Mielőtt azonban – már nem sokáig visszaélve az olvasó türelmével – rátérnénk a valódi probléma boncolgatására, a teljesebb összkép és a fogalmi megalapozottság végett nagy vonalakban tekintsük át jelenleg hatályos öröklési jogunk legáltalánosabb jellemzőit.

A Ptk. koncepciója az öröklési jog körében alapvetően az, hogy nagy – a lehető legnagyobb – szabadságot biztosítson a leendő örökhagyónak a tekintetben, hogy halála esetére hogyan rendezi vagyoni viszonyait,⁵ végső soron azonban a Ptk. öröklési jogi szabályozásának is egy a célja, mégpedig az, hogy „az a vagyon [...], amely az örökhagyó uralma alatt állott, az örökhagyó halálával se váljék uratlanná.”⁶

Amint az ismeretes, a Ptk. két lehetséges öröklési 'utat' kínál: egyfelől a törvényes öröklést, másrészt pedig az ahhoz képest elsőbbséget élvező⁷ végintézkedésen alapuló öröklést. Ezen utóbbi körében a végintézkedések lehetséges módjait a Ptk. határozza meg és elmondható, hogy a végintézkedés körébe sorolandó összességében „minden olyan jogügylet, amely a halál esetére szóló, joghatás elérésére irányuló akaratnyilatkozatot tartalmaz.”⁸ A végintézkedések köre tovább bontható két nagy csoportra, mégpedig a végrendeletre és a szerződéses végintézkedésekre, amely két csoport közül az utóbbi az 'erősebb', hiszen „a »legerősebb« örökösödési, örökbehívási jogcím a szerződés [...], ezt követi a végrendelet, majd a törvényes örökösödési rend.”⁹

⁵ Ez olvasható ki a Ptk. 7:10. § rendelkezéseiből is.

⁶ Orosz Árpád: Öröklési jogunk az új Polgári Törvénykönyvben. *Jogtudományi Közlöny*, 2014/6. 265–272. o. <https://szakcikkladatbazis.hu/doc/4118724?ts=2014-06-01#ss16>

⁷ Ptk. 7:3. § (2) bekezdés

⁸ Fábán Ferenc: *Előadásvázlatok az öröklési jog köréből*. Budapest, Patrocinium, 2014, 21. o.

⁹ Szalma József: A kötelesrész, a végintézkedési szabadság és az öröklési szerződések az európai és a magyar magánjogban, *Jogtudományi Közlöny*, 2016/7-8. 376-377. o.

A Pest Megyei Bíróság 5.Pf.21014/1977. és a BH1978.4.164., amely szerint „Az öröklési szerződés olyan végintézkedés, amelyben az örökhagyó szerződéses kötelezettséggel jelenti ki végakaratát. Az örökhagyó által kötött öröklési szerződést tehát úgy kell tekinteni, mintha az örökhagyó újabb végrendeletet tett volna. Az öröklési szerződés megkötésével hatályát veszti az ugyanarra a vagyontárgyra vonatkozó végrendelet.”

Fordítva azonban már nem lehetséges, tehát a végrendelet felülírható öröklési szerződéssel, de az öröklési szerződés nem írható felül végrendelettel. BH 2015.188. „Az öröklési szerződés örökösé várományi jogát biztosítja az a rendelkezés, amely kizárja, hogy az örökhagyó az öröklési szerződéssel lekötött vagyonáról akár élők között, akár halál esetére rendelkezhesse. Az örökhagyó a szerződéses örökös javára szóló - halála esetére vonatkozó, vagyoni - rendelkezését nem vonhatja vissza

Az öröklési szerződések mint végintézkedések – hasonlóan a halál estére szóló ajándékozáshoz – kétoldalú jogügyletek, mégpedig olyanok, „amelyekben az örökhagyó halála esetére szerződéses kötelezettséggel – vagyis visszavonhatatlanul – rendelkezik.”¹⁰ Az öröklési szerződés egy speciális jogintézmény, amely egyszerre hordozza magán alakisága tekintetében a végrendeletek, tartalmát tekintve pedig a tartási vagy életjáradéki szerződések sajátosságait.¹¹ Az öröklési szerződés legfontosabb elemeit sorra véve látható, hogy annak alanyai a leendő örökhagyó és a vele szerződő fél, mint szerződéses örökös,¹² a szerződés alakjára a törvény kifejezett és eltérést nem tűrő, kógens rendelkezéseket tartalmaz,¹³ a szerződés tárgyának megjelölése körében pedig a Ptk. több lehetséges módot is kínál, így 7:48. §-ában akként rendelkezik, hogy

„Öröklési szerződésben az örökhagyó a vele szerződő felet a magának, illetve a szerződésben meghatározott harmadik személynek nyújtandó tartás, életjáradék, illetve gondozás ellenében – vagyona, annak egy meghatározott része vagy meghatározott vagyontárgyak tekintetében – örökösévé nevezi; a másik fél kötelezettséget vállal a tartás, életjáradék, illetve gondozás teljesítésére.”

Ha e törvényhely gondolatjelek közt szereplő részének első két fordulatra vetünk egy pillantást, vagyis arra, hogy az örökhagyó akár a vagyona, akár annak egy meghatározott része tekintetében is örökösévé nevezheti a szerződéses örökös, akkor máris elérkeztünk jelen tanulmány központi kérdéséhez. Ebben a körben ugyanis mind a Ptk. kommentár,¹⁴ mind pedig a vonatkozó szakirodalom¹⁵ felveti azt a problémát, miszerint: „Olyan esetben azonban, amikor az örökhagyó általánosságban »minden vagyona« örököséül nevezi meg a szerződéses örökös, [...] felmerül [...] az a kérdés [...], hogy ez az örökhagyónak a szerződés megkötésekor vagy a halálának időpontjában meglévő vagyonára vonatkozik.”¹⁶

Míg tehát az egyes vagyontárgyak tekintetében örökössé nevezés értelmezési és gyakorlati problémákat nem vet fel, a „vagyona, annak egy meghatározott része” fordulat igen. Egyrészt vitatott, hogy az olyan öröklési szerződésben, amelyben az

végrendelettel. A szerződésben és utóbb végrendeletben is nevezett örökös a hagyatékot az öröklési szerződés alapján szerzi meg”

¹⁰ Söth Lászlóné: *A végintézkedések*. Budapest, HVG Orac, 2001, 235. o. vagy BH2015.7.188.

¹¹ Tókey Balázs (2021): Az öröklési szerződés. In Csehi Zoltán (főszerk.): *2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről kommentárja*. Budapest: Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó Kft. 2397.o. BH2013. 16. „Az öröklési szerződés formáját tekintve végrendelet, de tartalma szerint tartási vagy életjáradéki szerződés, azaz annak egy különleges típusa. Ezért az öröklési szerződések tartalmára a tartási, illetőleg életjáradéki szerződésre vonatkozó szabályok általában alkalmazandók.”

¹² Söth Lászlóné: *A végintézkedések*. Budapest, HVG Orac, 2001, 239. o.

¹³ Ptk. 7:49. §

¹⁴ Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2023, 7:48. §-hoz fűzött kommentár.

Tókey Balázs (2021): Az öröklési szerződés. In Csehi Zoltán (főszerk.): *2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről kommentárja*. Budapest: Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó Kft. 2400. o.

¹⁵ pl. Söth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszzerű kérdéstről. *Családi Jog*, 2004/1. 10– 14. o. vagy Weiss Emília: Az öröklési szerződés - az öröklési jog és a szerződési jog határán. *Közjegyzők Közlönye*, 1997/4. 2–3. o. (pdf. verzió 38–39. o.) https://intranet.mokk.hu/ujak/KozjegyzokKozlonye_1997.pdf#page=37

¹⁶ Söth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszzerű kérdéstről. *Családi Jog*, 2004/1. 10–14. o. <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/8013853>

örökhagyó a halálakor meglévő vagyona tekintetében nevezi örökössé a vele szerződő felet,¹⁷ melyik 'vagyoniállapot' az irányadó: a szerződés megkötésekor vagy éppen az örökhagyó halálakor fennálló? E második kérdéshez kapcsolódóan pedig vitatott az is, hogy amennyiben azt az álláspontot tekintjük irányadónak, hogy a szerződéssel lekötött vagyon valamennyi, az örökhagyó halálakor a vagyonában meglévő vagyontárgy, akkor hogyan értelmezendő az örökhagyó rendelkezési jogát korlátozó szakasz.¹⁸

A jogirodalomban alapvetően kétfajta álláspont alakult ki a felvetett főkérdés – vagyis az öröklési szerződéssel lekötött vagyontárgyak köre – vonatkozásában. Bár a szakirodalom beszél egy harmadik állásponttól is, amely szerint, amennyiben a lekötött vagyontárgyak köre pontosan nem meghatározott, úgy érvénytelen szerződésről beszélünk,¹⁹ ez azonban a Ptk. rendelkezéseivel és az ahhoz kapcsolódó jogalkalmazási gyakorlattal nyilvánvaló ellentétben áll, így részletes vizsgálatom köréből ezt az álláspontot kirekesztem.

Mielőtt áttekintenénk részletesebben is az egyes álláspontokat, fontos leszögezni, hogy a nézetek zöme a régi Ptk.²⁰ hatálya alatt született. Tekintettel azonban arra, hogy e kérdés vonatkozásában a Ptk. hatálybalépése sem hozott egyértelmű választ, továbbá a vonatkozó törvényi rendelkezés szövegében lényegi változtatást nem eszközöltek, a régebbi jogirodalmi és jogalkalmazói álláspontok továbbra is helytállónak tekinthetők (és tekintendők).

3. Jogirodalmi álláspontok elemzése, avagy a 'két út' képviselői

3.1. A szerződéskötés időpontjában meglévő vagyon mint az örökhagyó ellenszolgáltatása. Sóth Lászlóné műveiben azt az álláspontot képviseli, miszerint az öröklési szerződésben az örökhagyó nem valamennyi, a halálakor meglévő vagyontárgyát köti le, hanem ennél egy jóval szűkebb vagyoni kört.

E megközelítés abból indul ki, hogy a kérdés eldöntésénél tekintettel kell lenni az öröklési szerződés visszterhes jellegére, hiszen pont ez az, amely „a szerződési feltételek szigorúbb értelmezését kívánja meg.”²¹ Véleménye szerint, a Ptk. örökhagyó rendelkezési jogát korlátozó fordulata – mely a jelenleg hatályos Ptk.-ban is lényegét tekintve változatlan – is azt mutatja, hogy az öröklési szerződésben az örökhagyó a neki teljesített szolgáltatás ellentételezéseként „a halála esetére meghatározott ellenszolgáltatást ad és azt leköti a szerződésben a szerződéses örökös javára.”²²

¹⁷ Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2023. 7:48. §-hoz fűzött kommentár.

¹⁸ Ptk. 7:50. §

¹⁹ Benedek Károly – Világhy Miklós: *A Polgári Törvénykönyv a gyakorlatban*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1965, 572–573. o. vagy Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2023, 7:48. §-hoz fűzött kommentár.

²⁰ A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény

²¹ Sóth Lászlóné: *A végintézkedések*. Budapest, HVG Orac, 2001, 251. o.

²² Sóth Lászlóné: *A végintézkedések*. Budapest, HVG Orac, 2001, 251. o.

A szerző határozottan arra az álláspontra helyezkedik, miszerint az öröklési szerződésben szükséges lenne meghatározni a szerződéssel lekötött vagyon körét, egyrészt azért, mert az örökhagyó rendelkezési jogának korlátja csak így értelmezhető, másrészt pedig azért, mert enélkül gyakorlatilag kiszolgáltatott pozícióba kerül a szerződéses örökös, hiszen nincsen semmi garancia arra, hogy bármit is kap majd az általa teljesített szolgáltatásokért.²³

Sóth későbbi írásában már hivatkozik arra is, hogy a vagyontárgyak meghatározása körében az a gyakorlat tűnik általánosan bevettnek, hogy az öröklési szerződésben a felek a nagyobb vagyontárgyakat – pl. ingatlant – explicite meghatározzák, a többi, kisebb vagyontárgy tekintetében pedig az örökhagyó halálakor fennálló állapotot tekintik irányadónak, vagyis az örökhagyó ezek vonatkozásában „végredeletli jellegű rendelkezést tesz.”²⁴ Fenntartja ugyanakkor azon nézetét, mely szerint nem kizárt olyan megfogalmazás sem, amikor ettől a 'bevett gyakorlattól' eltérve a leendő örökhagyó általánosságban nevezi örökösévé a szerződéses örököst.

Sóth a probléma felvetésén túl megoldási javaslattal is él, mégpedig azt szorgalmazza, hogy az általa felvázoltakra tekintettel kettős szabályozási koncepció bevezetésére kerüljön sor. Álláspontja szerint „az általánosságban örökössé nevező örökhagyói nyilatkozatokban különbséget kellene tenni, aszerint hogy az az örökhagyó »minden vagyonára« vagy »halála esetén meglévő minden vagyonára« vonatkozik.”²⁵ Amennyiben az első eset áll fenn, a rendelkezési jogot korlátozó rendelkezést értelmezhetőnek és ekként fenntartandónak véli, a második esetben ugyanakkor a rendelkezési jog korlátozása gyakorlatilag – az ingatlanvagyonat leszámítva – értelmezhetetlennek tartja, így – a halál esetére szóló rendelkezés kizárásának kivételével – fenntartására indokot nem lát.²⁶

3.2. A hagyaték megnyílásakor meglévő vagyon mint az örökhagyó ellenszolgáltatása. Azon jogirodalmi álláspontot, miszerint az öröklési szerződéssel lekötött vagyontárgyak köre nem – vagy legalábbis ellenkező kikötésig nem – a szerződés megkötésekor, hanem a hagyaték megnyíltakor fennálló állapotot tükrözi, Weiss Emília munkásságában érhetjük elsődlegesen tetten.

Weiss 1997-es művében távolabbról kezdi a vizsgálatot és az addig kialakult jogirodalmi álláspontok közül három nézet között különböztet a tekintetben, hogy mi a sorsa azon szerződéseknek, amelyekben az örökhagyó nem csupán meghatározott vagyontárgyak tekintetében nevezi örökösének a vele szerződő felet, hanem a hagyatéka egésze körében. Weiss kategorizálása szerint az első nézet az, amely azt vallja, hogy e szerződések eleve érvénytelenek, a második nézet szerint ilyen esetben a rendelkezés csak a szerződéskötéskori tárgyakat öleli fel, a harmadik nézet

²³ Sóth Lászlóné: *A végintézkedések*. Budapest, HVG Orac, 2001, 251. o.

²⁴ Sóth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszerű kérdésről. *Családi Jog*, 2004/1. 10– 14. o. 3. pont <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/8013853>

²⁵ Sóth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszerű kérdésről. *Családi Jog*, 2004/1. 10– 14. o. 3. pont <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/8013853>

²⁶ Sóth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszerű kérdésről. *Családi Jog*, 2004/1. 10– 14. o. 3. pont <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/8013853>

szerint azonban – amelyet maga Weiss is vall – a szerződés tárgya a majdani örökgyógó valamennyi vagyontárgya, mely a halál időpontjában megvan.²⁷

A szerző 1997-es munkájában leszögezi, hogy „[a] vagyón közelebbi megjelölése nélkül történő örökösnevezés a közfelfogás szerint, és az örökgyógók feltehető akarata szerint is, az örökgyógó halálakor meglevő minden vagyónában való örökössé tételt jelent.”²⁸ Ezen álláspontja megtámogatására e művében két érvt hoz: egyrészt hangsúlyozza, hogy a szerződés létrejöttéhez mind a két fél közreműködése és egyetértése kell, másrészt pedig véleménye szerint indokolatlan lenne korlátozni a felek szerződési szabadságát és akár azt a helyzetet, amikor a szerződéses örökös nem akarja az örökgyógót rendelkezési jogában korlátozni.²⁹ Ezen utóbbi álláspont egyébként más szerzőnél is megjelenik annyiban, hogy az öröklési jogban alapvetően az örökgyógó szabad akarata érvényesül.³⁰ Weiss álláspontját a későbbi munkássága során is fenntartja. Hivatkozik az örökgyógó feltehető akaratára és a közfelfogásra, mint olyanra, amely arra enged következtetni, hogy az örökgyógó nem csupán a szerződés megkötésekor, hanem valamennyi, akár később szerzett vagyona tekintetében is örökössé kívánta nevezni a szerződéses örököst. Új érveket végső soron nem hoz fel nézete alátámasztására, erőteljesen szorgalmazza ugyanakkor, hogy – az akkor még készülöben lévő – Ptk. szabályozása adjon választ a felmerülő kérdésekre.³¹

Weiss Emília mellett azonban a Polgári Törvénykönyvhöz fűzött hatályos Nagykomentár is arra a megfontolásra helyezkedik, hogy az öröklési szerződésnek lehet tárgya az örökgyógó halálakor meglevő vagyona. E körben a következőket írja: *„Véleményünk szerint ennek nincs akadály. El kell ismerni ugyanakkor, hogy az ily módon lekötött vagyon a szerződéskötéskor bizonytalan, és ezért az elidegenítési és terhelési tilalom érvényesülése is gyakorlati nehézségbe ütközik; nem is szólva arról, hogy a szerződéskötés és az örökség megnyílása közötti esetleges vagyongyarapodás következménye is vitatottá válhat.”*³²

Es bár a Nagykomentár is megadja az elvi lehetőségét annak, hogy az öröklési szerződéssel lekötött vagyon körét tágon értelmezzük,³³ nem foglalkozik az ennek következtében felmerülő gyakorlati problémák (bővebben lásd: jelen dolgozat 3.3.

²⁷ Weiss Emília: Az öröklési szerződés - az öröklési jog és a szerződési jog határán. *Közjegyzők Közlönye*, 1997/4. 2–3. o. (pdf. verzió 38–39. o.) https://intranet.mokk.hu/ujak/KozjegyzokKozlonye_1997.pdf#page=37

²⁸ Weiss Emília: Az öröklési szerződés - az öröklési jog és a szerződési jog határán. *Közjegyzők Közlönye*, 1997/4. 2. o. (pdf. verzió 38. o.) https://intranet.mokk.hu/ujak/KozjegyzokKozlonye_1997.pdf#page=37

²⁹ Weiss Emília: Az öröklési szerződés - az öröklési jog és a szerződési jog határán. *Közjegyzők Közlönye*, 1997/4. 3. o. (pdf. verzió 39. o.) https://intranet.mokk.hu/ujak/KozjegyzokKozlonye_1997.pdf#page=37

³⁰ „A végrendelet tartalmának meghatározása tekintetében pedig a magyar jog az örökgyógót nem korlátozza.” [Benedek Károly – Világhy Miklós: *A Polgári Törvénykönyv a gyakorlatban*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1965. 571. o.]. Bár itt kifejezetten a végrendeletre vonatkoztatva hangzik el a kijelentés, valamennyi végintézkedés esetében irányadó lehet.

³¹ Weiss Emília: A Ptk. öröklési jogi könyvének koncepciója. *Polgári Jogi Kodifikáció*, 2001/6. 16–28. o. VI. cím, 12. pont <https://szakcikkladatbazis.hu/doc/3690415?ts=2001-11-01#ss143>

³² Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): *Nagykomentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2023, 7:48. §-hoz fűzött kommentár.

³³ Tehát abba tartozónak tekintjük az örökgyógó halálakor meglevő minden vagyont, korlátozás nélkül.

pontja) megoldásának lehetséges módjaival, csupán utal arra, hogy számolni kell azok felmerülésével.

Bár kifejezetten nem e kérdéskörben születtek, mégis analógia útján a fentebb kifejtett álláspontot támogatja a joggyakorlat számos 'termése'. Egységesnek mondható a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy az örökhagyó az öröklési szerződésben gyakorlatilag bármely vagyontárgyát 'lekötheti'. Születtek olyan döntések, amelyekből kitűnik, hogy nem csupán a szerződéskötéskor meglévő vagyontárgyak lehetnek az öröklési szerződés tárgyai: így például olyan vagyontárgy is lehet öröklési szerződés tárgya, melynek jogi helyzete a szerződés megkötésekor vitás,³⁴ illetőleg „az öröklési szerződés érvényességét nem érinti az, hogy a szerződés esetleg olyan vagyontárgyra is vonatkozik, amely a szerződéskötéskor még nem állt az örökhagyó tulajdonában.”³⁵ A bírói gyakorlat szerint – bár e megállapítását kifejezetten az ingatlantulajdonra vonatkozóan teszi meg, akadályá azonban nincs annak, hogy a többi vagyontárgya is kiterjesszük a kijelentést – egy korlátja van csupán az öröklési szerződéssel lekötendő vagyontárgyak körének, ugyanis csak olyan vagyontárgy „szerezhető meg, amit az örökhagyó halálakor a vele szerződő fél mint a hagyatékba tartozó vagyontárgyat megörökölhet.”³⁶

A bírói gyakorlatban a fentebb bemutatottakon túlmenően fellelhető olyan döntés is, amely kifejezésre juttatja, hogy az „[ö]röklési szerződésben az örökhagyó halála esetére szólóan nemcsak azokról az ingó és ingatlan dolgokról rendelkezhet, amelyeken a halála pillanatában tulajdonjoga áll fenn, hanem mindazokról a vagyoni eszközökről, jogosultságokról és követelésekről is, amelyek a halála pillanatában a vagyonához tartoztak.”³⁷

A hivatkozott joggyakorlati szemelvényekből egyértelműen levonható az a konzekvencia, miszerint az öröklési szerződés megkötésekor – ellenkező kikötés hiányában – nincs megszorítás arra nézve, hogy az örökhagyó mely vagyontárgyait teszi a részére nyújtott szolgáltatásért járó ellenszolgáltatásának tárgyává, ekként pedig a szerződésben lekötött vagyon köre az örökhagyó halálakor meglévő valamennyi vagyonát magába foglalja.

E ponton érdemes utalni arra is, hogy az öröklési szerződéssel lekötött vagyon körének meghatározása kapcsán a bírói gyakorlat némiképp 'foghíjas'. Ez a szerző álláspontja szerint három okra vezethető vissza: az egyik, hogy – amint arra Sóth is utal³⁸, s amint az a közzétett bírói döntések tényállásainak zöméből is leszűrhető – hogy a felek rendszerint csupán a nagyobb vagyontárgyakat kötik le az öröklési szerződéssel, amely vagyontárgyakat (pl. ingatlant) pedig kifejezetten, azonosítható módon meg is jelölik a szerződésben, ekként ezen esetekben fel sem merül a

³⁴ BH2008. 215. „Nem kizárt, hogy az örökhagyó olyan vagyontárgyról rendelkezzen, amelynek jogi sorsa vitás, mert nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely ezt tiltaná vagy kizárná.”

BH2002.58. „Nem érvénytelen az öröklési szerződés amiatt, hogy az örökhagyó azzal a – más eltartóval kötött tartási szerződés folytán – már elidegenített tulajdoni hányada örökléséről rendelkezett, ha a tartási szerződés megszüntetése iránt még életében pert indított.”

³⁵ BH2008. 215.

³⁶ BH2008. 215., de ugyanilyen megállapítást tartalmaz más döntés is pl. BH1991. 17.

³⁷ BDT2007. 1581.

³⁸ Sóth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszerű kérdésről. *Családi Jog*, 2004/1. 10– 14. o. 3. pont <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/8013853>

tanulmány tárgyát képező jogértelmezési kérdés boncolgatása. A másik eset, amikor a felek az öröklési szerződésben kifejezetten megjelölik, hogy a halál pillanatában fennálló vagyon tekintetében került sor az örökösnevezésre, különösebb magyarázatot nem igényel. A harmadik ok pedig – a joggyakorlatot áttekintve – a szerző meglátása szerint abban keresendő, hogy amennyiben az öröklési szerződés tartalmaz is olyan rendelkezést, miszerint az örökhagyó a teljes vagyona tekintetében nevezi örökössé az szerződéses örökös, anélkül, hogy pontosan meghatározná, hogy mely időállapotban meglévő vagyon az irányadó, a per tárgyát rendszerint akkor sem ez a rendelkezés képezi, hanem a szerződést gyakorta alakítás megsértése, vagy más ok miatti érvénytelenség okán támadják, ekként pedig ezek az ügyek – némiképp egyszerűen fogalmazva – ‘egyszerűen el sem jutnak’ a tanulmány alapkérdésének vizsgálatához.

Könnyedén szúrhat az olvasónak, hogy a fentebb bemutatott jogirodalmi álláspontok elemzése körében a dolgozat gyakorlatilag két szerző munkásságának vívmányait hasonlítja össze, mely nézetek a jelen tanulmányhoz képest jóval korábban születtek. Az is tényszerűen megállapítható, hogy a hivatkozott jogalkalmazási termékek sem éppen ‘mai darabok’. Ennek oka abban keresendő, hogy dacára annak, hogy az új Ptk. szabályozása az öröklési szerződéssel lekötött vagyon körének meghatározása körében lényegi változást nem eszközölt, s annak, hogy a szakirodalomban – így például a Ptk.-hoz fűzött kommentárokból – a szerzők elismerik és hivatkoznak is a jelen tanulmány tárgyát képező jogértelmezési kérdésre, általános megoldásokat nem kínálnak a problémára.

Ekként például Tőkey felveti, hogy

„[...] csak a konkrét tényállás tükrében és a szerződés értelmezésére vonatkozó szabályok alkalmazásával lehet azt eldönteni, hogy mi volt a felek akarata: az, hogy az örökhagyó a teljes vagyonát lekösse (és ezzel a teljes vagyona felett korlátozza a rendelkezési jogát), vagy a szerződéses örökös vállalta a vagyon változásának a kockázatát, és az örökhagyó rendelkezési jogát nem kívánták korlátozni.”³⁹

Egy ilyen, az adott ügyre vonatkozó, egyediesített vizsgálat noha kétségkívül megoldást jelenthet egy konkrét jogvitában, az azonban a jogértelmezési kérdést általánosságban nem oldja meg. A szerző álláspontja szerint pedig ahhoz, hogy a jövőbeni jogviták elkerülhetők legyenek, egy általános megoldás szükséges – akár a jogalkotás révén, akár az egységes jogalkalmazás révén.

3.3. A jogértelmezési kérdés gyakorlati relevanciája. Az öröklési szerződéssel lekötött vagyon körének meghatározásával kapcsolatos eltérő jogirodalmi álláspontok megismerését követően felvetődhet bennünk a kérdés, hogy a gyakorlatban szülhet-e problémákat, és ha igen, milyen komplikációkhoz vezethet az, hogy nincs egységesen elfogadott értelmezés? Mindenekelőtt fontos leszögezni, hogy az öröklési szerződéssel lekötött vagyon meghatározása nem csupán

³⁹ Tőkey Balázs (2021): Az öröklési szerződés. In Csehi Zoltán (főszerk.): 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről kommentárja. Budapest: Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó Kft. 2403. o.

dogmatikai, hanem komoly gyakorlati bonyodalmakat is okozhat, mégpedig két okból.

Egyrészt, ha azt az álláspontot fogadjuk el helyesnek, miszerint az öröklési szerződés tárgya csupán a szerződés megkötésekor meglévő vagyontárgyak köre, akkor ebben az esetben a leendő örökös – azaz a szerződéses kötelezett – kellő bizonyossággal tud kalkulálni a vonatkozásban, hogy az örökség megnyílásakor valójában milyen vagyontárgyakat remélhet majd az általa teljesített szolgáltatásokért 'cserébe', e vagyontárgyak körében pedig az örökhagyó rendelkezési joga korlátozottá válik.

Ezen értelmezésnél azonban nehézséget szülhet az, hogy a szerződés megkötésének időpontjában gyakorlatilag teljes vagyonelemtart kellene felvenni,⁴⁰ mert csak ezáltal válna meghatározhatóvá, hogy a szerződés megkötésének időpontja szerinti állapot szerint konkrétan milyen vagyontárgyak vonatkozásában nevezte örökösének az örökhagyó a vele szerződő felet. Egy ilyen rendelkezéssel azonban felmerülhet, hogy ha már a szerződés szerves részét képezi a vagyontárgyak felsorolása, akkor miben más ez a Ptk. ugyanezen szakaszának azon fordulatához képest, amikor az örökhagyó csak egyes vagyontárgyak tekintetében nevezte örökösének az öröklési szerződés kötelezettjét. Tény (és előny) ugyanakkor, hogy ezen értelmezés esetében könnyebb az elidegenítési és terhelési tilalmat érvényesíteni – összhangban egyébként a Ptk. 7:50. § rendelkezéseivel – hiszen a szerződésben nevesített vagyontárgyakról az örökhagyó életében nem rendelkezhet, mert e vagyontárgyakat már a szerződés fedezeteként gyakorlatilag lekötötte, e vagyontárgyakra a szerződés kötelezettjének várománya van, és e vagyontárgyakról ezen túlmenően az örökhagyó „halála esetére már semmiféle végintézkedésben nem rendelkezhet, ezt a jogát valójában az öröklési szerződésben már »lekötötte«.”⁴¹ Amennyiben pedig az utóbbi álláspontot fogadjuk el, akkor több probléma is felmerülhet. Egyfelől, ekkor nincsen kétséget kizáróan meghatározva a szerződéssel lekötött vagyon köre, amely azt eredményezi, hogy az sincs pontosan definiálva, hogy az örökhagyó rendelkezési joga meddig terjed, azaz az milyen vagyontárgyak körében kerül korlátozásra.⁴² Vajon ekkor a korlátozás minden meglévő vagyontárgy körében érvényesül és azokat az örökhagyó onnantól kezdve soha el nem idegenítheti, meg nem terhelheti? Netán kiterjed a jövőben – a szerződés megkötését követően – megszerzett vagyontárgyakra is? Ekkor gyakorlatilag bármit szerez az örökhagyó, az onnantól kezdve a szerződéssel lekötött vagyontárgy? De hogyan is tudna szerezni, ha vagyonát nem idegenítheti el, hiszen ekkor legfeljebb

⁴⁰ A vagyon legalább felismerhetőség szintjén való meghatározásának gondolata megjelenik Petrik Ferenc (szerk.): *Az öröklés joga*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1991, 197. o. Van azonban ezzel ellentétes jogirodalmi álláspont is – noha tény, hogy a kettő között számos év eltelt –, így például a Benedek – Világhy szerzőpáros művében akként foglal állást, hogy elégséges csupán általánosságban meghatározni a szerződéssel lekötött vagyon körét. Ezen kijelentésnek azonban konkrét indokát nem adják. [Benedek Károly – Világhy Miklós: *A Polgári Törvénykönyv a gyakorlatban*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1965, 572. o.]

⁴¹ Sóth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszerű kérdésről. *Családi Jog*, 2004/1. 10–14. o. <https://szakikadatbazis.hu/doc/8013853> de kiolvasható a BH2015. 188. [22] pontjából is.

⁴² E gondolat érhető tetten például: Sóth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszerű kérdésről. *Családi Jog*, 2004/1. 10–14. o. <https://szakikadatbazis.hu/doc/8013853>

az ingyenes tulajdonszerzési módok jöhetnek szóba? Ezek mellett miként értelmezhető a Ptk. 7:50. §-ban foglalt, elidegenítési és terhelési tilalomra vonatkozó diszpozitív szabály? Ebben az esetben azonban hogyan biztosított az, hogy az örökhagyó nem üresíti ki a szerződés megkötését követően a hagyatékot és nem borítja fel az öröklési szerződés alapvetően visszterhes jellegét?

Az első kérdés kapcsán a Ptk. 7:50. § (1) bekezdése nem feltétlen segít ki minket, e jogszabályhely ugyanis egyfelől az elidegenítési és terhelési tilalmat valamennyi vagyontárgy vonatkozásában kiterjeszti, másfelől pedig kifejezetten vagyontárgyról szól (s nem vagyonról). Ekként tehát ha az elidegenítési és terhelési tilalom rendeltetéséből indulunk ki, akkor annak védőhálóját valamennyi vagyontárgyra – akár a teljes vagyona – kiterjed, ha azonban a jogalkotó által használt szavakat vesszük figyelembe, akkor amellett is érvelhetünk, hogy itt jelen esetben a jogszabály konkrétan a szerződéssel lekötött vagyontárgyról beszél, amely egyúttal azt is feltételezheti, hogy a tilalom csak az öröklési szerződésben kifejezetten megjelölt vagyontárgyak körére korlátozódik.

A második kérdés kapcsán elmondható, hogy annak eldöntése az első kérdésre adott választól függ. Amennyiben ugyanis az elidegenítési és terhelési tilalom a szerződéssel lekötött teljes vagyona irányadó, akkor az a szerződéskötést követően megszerzett vagyontárgyakra is kiterjed, tehát végső soron valamennyi a szerződés megkötését követően megszerzett vagyontárgy a szerződéssel lekötött vagyontárgyak körébe tartozik.

A szerződés visszterhessége kapcsán célszerű utalni arra, hogy a jogirodalom – és a vonatkozó joggyakorlat is – egységes a tekintetben, hogy az öröklési szerződések a szerencseszerződések, azaz az ilyen szerződések esetében a feltűnő értékaránytalanságra való utólagos hivatkozás nem foghat helyt.⁴³ A szerencseszerződések, mint az „értékviszonyokat illetően jogszerűen egyensúlyhiányos” szerződések, lényegüket tekintve visszterhesek, ugyanakkor magukban hordozzák az aránytalanság lehetőségét is, vagyis azt, hogy a szerződésben kikötött szolgáltatásért járó ellenszolgáltatás nem lesz ahhoz arányos.⁴⁴ Az öröklési szerződések esetében azonban a szerencseelem arra vonatkozik, hogy a szerződéses kötelezett – vagyis a majdani örökös – lehet, hogy az örökölt vagyontárgyak értékéhez képest jóval alacsonyabb vagy magasabb értékű szolgáltatást teljesített és nem azt, hogy az általa teljesített szolgáltatásért semmit nem remélhet majd viszont.⁴⁵ E tekintetben a bírói gyakorlat is következetes:

⁴³ Ld. pl. Juhász Ágnes: *A szerződésmódosítás kérdésköre a magyar polgári jogban*. Budapest, Wolters Kluwer, 2019. (netjogtárban elérhető szakkönyv) vagy Jobbágyi Gábor: *Öröklési jog*. Budapest, Szent István Társulat, 2009, 93. o.

⁴⁴ Bíró György: *Kötelmi jog*. Miskolc, Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, 2010, 236. o. In: Leszkoven László: *A kötelesrész kielégítése és a szerencseszerződések* - gondolatok az új Polgári Törvénykönyv 7:80. § (4) bekezdésének ún. „kétéves szabályáról”, *Polgári Jog*, 2016/3. (netjogtárban elérhető szakkikk)

⁴⁵ BH1988 401.: „Az adott esetben az alperesek a hagyatékot öröklési szerződéssel, tehát visszterhes jogügylettel szereztek meg, és a szerződésben vállalt kötelezettségüknek eleget tettek. A visszterhesség szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a viszonylag rövid ideig nyújtott tartás, gondozás, ápolás értéke a megszerzett hagyaték értékét elér-e vagy sem. Az öröklési szerződés szerencse-jellegéből következik ugyanis az, hogy a ténylegesen nyújtott tartási jellegű szolgáltatások értéke a megszerzett

„[...] nincs jelentősége annak, hogy a nyújtott szolgáltatások értéke a megörökölt vagyontárgyak értékét eléri-e vagy sem. Ez következik az öröklési szerződés szerencse jellegéből, ugyanis a ténylegesen nyújtott tartási jellegű szolgáltatások értéke a megszerzett ellenértéknél kevesebb és több is lehet. Ez azonban a szerződés visszterhességén nem változtat.”⁴⁶

Amennyiben tehát az öröklési szerződésben nem pontosan meghatározott, hogy az örökhagyó mely vagyontárgyai körében nevezi örökössé a szerződéses kötelezettet, az akkor sem eredményezheti azt, hogy az örökhagyó halálakor kiüresedjen a vagyon, hiszen ez szembe menne a Ptk. rendelkezései közt megjelenő visszterhesség vélelmével és a bírói gyakorlatban is kimunkált azon elvvel, miszerint „az eredetileg visszterhes szerződés utólagosan nem válik ingyenessé.”⁴⁷

A felvetett kérdések részletesebb megválaszolása szintén indokolt lenne, a szerző pedig fenntartja a lehetőségét annak, hogy azokra egy külön tanulmány keressen megoldást. Az ugyanakkor a szerző szerint – részletesebb kutatás lefolytatása nélkül is – mindenképp megoldást nyújthatna, amennyiben a jogi szabályozás – Sőth fentebb ismertetett javaslata mentén – pontosításra kerülne, és az – akár diszpozitív szabályként – meghatározná azt, hogy az örökhagyó ilyen rendelkezése esetén mely vagyonállapot az irányadó, s annak függvényében hogyan értelmezendő az elidegenítési és terhelési tilalom.

Nem csupán a jogalkotó kezében van azonban a probléma kiküszöbölésének kulcsa, hanem annak felmerülése erre rendszeresített iratmintákkal is – legalábbis részben – elkerülhető lenne. Ha ugyanis születnének és közzétételre kerülnének olyan iratminták, amelyekben kifejezetten megjelölésre kerül, hogy például az örökhagyó a halála időpontjában fellelhető vagyona tekintetében nevezi örökössé a szerződéses örököszt, akkor ez eldöntené az értelmezést. Arra mondjuk ezen iratminták nem nyújtanának megoldást, hogy ekkor az elidegenítési és terhelési tilalom miként értelmezhető, mint ahogyan arra sem, hogy milyen garanciái vannak annak, hogy az örökhagyó nem üresíti ki a hagyatékot.

4. Összegzés

A tanulmány során láthattuk, hogy a Ptk. 7:48.§-ához nem fűződik egységes jogértelmezés. Bár a jogirodalom egy része és az egységesnek mondható bírói gyakorlat is az értelmezésnek abba az irányába mutat, miszerint amennyiben az örökhagyó általánosságban nevezi örökösévé a szerződéses örököszt, akkor e rendelkezés – természetesen mindenkor fenntartva a felek eltérő rendelkezésének lehetőségét – az örökhagyó halálakor meglévő valamennyi vagyontárgyra terjed ki.

Szorgalmazandó az az érv, hogy nem indokolt ettől eltérő rendelkezés törvényben iktatásával korlátozni a végintézkedési szabadságot és az is figyelemre méltó, hogy egy ezzel ellentétes törvényi rendelkezés esetén pontosan meg kellene határozni a

ellenértéknél kevesebb és több is lehet. Ez azonban a szerződés visszterhességén nem változtat, azt a megszerzett, de tartással nem fedezett ellenérték vonatkozásában sem teszi ingyenessé.”

⁴⁶ Kúria Pfv. I. 21.297/2014 In: BH2015.188. [28]

⁴⁷ BH1980. 19.

szerződés megkötésekor meglévő vagyontárgyak körét, amikor is azonban gyakorlatilag ez a fajta végintézkedési mód kiüresedne, pontosabban nem lenne különb attól, amikor csupán egyes vagyontárgyak tekintetében nevezi örökösevé az örökhagyó a szerződéses örököst.

Nem elhanyagolhatók ugyanakkor az ezen állásponttal eltérő véleményen lévők által felvetett aggályok sem, nevezetesen, hogy amennyiben az örökhagyó halálakor fennálló vagyoni állapot az irányadó, akkor az örökhagyó rendelkezési jogának korlátozása – egy szűk vagyonkört leszámítva⁴⁸ – gyakorlatilag értelmét veszti, továbbá az ilyen szerződések szerencse jellege jóval hangsúlyosabban a szerződéses örökös hátrányára billen el, hiszen semmilyen biztosíték nem lesz arra nézve, hogy az örökhagyó nem üresíti ki a vagyont teljes egészében addigra, mire öröklésre kerülne a sor.

Bár a két álláspont között – tekintettel azok igen nyomós érveire – egyértelmű választás nem lehetséges, e körben iránymutatásért a következetes bírói gyakorlathoz fordulhatunk, amely ugyanis – amint az korábban részletesen bemutatásra került – többször kifejezésre juttatta, hogy az öröklési szerződéssel az örökhagyó a halálakor meglévő vagyontárgyakat 'köti le'.

Nem szabad ugyanakkor elfeledkeznünk arról sem, hogy a jogalkalmazói gyakorlat csupán az értelmezést tisztázza valamelyest, de annak következményeiről már nem 'szól a fáma', így a – Sóth által is felvetett – aggályokra megnyugtató választ nem kapunk, ennek kimunkálása – az alapkérdés rendezését követően – még várat magára.

Irodalomjegyzék

- Benedek Károly – Világhy Miklós: *A Polgári Törvénykönyv a gyakorlatban*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1965.
- Bíró György: *Kötelmi jog*. Miskolc, Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, 2010.
- Fábián Ferenc: *Előadásvázlatok az öröklési jog köréből*. Budapest, Patrocinium, 2014.
- Jobbágyi Gábor: *Öröklési jog*. Budapest, Szent István Társulat, 2009.
- Juhász Ágnes: *A szerződésmódosítás kérdésköre a magyar polgári jogban*. Budapest, Wolters Kluwer, 2019. (netjogtárban elérhető szakkönyv)
- Körös András – Orosz Árpád (2023): Az öröklési szerződés. In Wellmann György (főszerk.): *Polgári Jog I-IV. –Új Ptk. –Kommentár a gyakorlat számára*. Budapest, Orac Kiadó Kft. Online Jogtár
- Leszkoven László: *A kötelesrész kielégítése és a szerencseszerződések - gondolatok az új Polgári Törvénykönyv 7:80. § (4) bekezdésének ún. „kétéves szabályáról”*, Polgári Jog, 2016/3. (netjogtárban elérhető szakkikk)
- Orosz Árpád: *Öröklési jogunk az új Polgári Törvénykönyvben*. *Jogtudományi Közöny*, 2014/6. 265–272.

⁴⁸ pl. ingatlanvagyon vagy lajstromozott vagyontárgyak

-
- Papp Tekla: az öröklési szerződés statikája. *Debreceni Jogi Műhely*, 2025. évi (XXII. évfolyam) 1-2. szám (2025. szeptember 12.)
 - Petrik Ferenc (szerk.): *Az öröklés joga*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1991.
 - Sőth Lászlóné: *A végintézkedések*. Budapest, HVG Orac, 2001.
 - Sőth Lászlóné: Az öröklési szerződéssel kapcsolatos néhány időszerű kérdésről. *Családi Jog*, 2004/1. 10–14. <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/8013853>
 - Szalma József: A kötelesrész, a végintézkedési szabadság és az öröklési szerződések az európai és a magyar magánjogban, *Jogtudományi Közöny*, 2016/7-8. 373-383.
 - Tókey Balázs (2021): Az öröklési szerződés. In Csehi Zoltán (főszerk.): *2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről kommentárja*. Budapest: Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó Kft.
 - Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2023.
 - Weiss Emília: A Ptk. öröklési jogi könyvének koncepciója. *Polgári Jogi Kodifikáció*, 2001/6. 16–28. <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/3690415?ts=2001-11-01#ss143>
 - Weiss Emília: Az öröklési szerződés - az öröklési jog és a szerződési jog határán. *Közjegyzők Közönye*, 1997/4. 2–3. (pdf. verzió 38–39.) https://intranet.mokk.hu/ujak/KozjegyzokKozlonye_1997.pdf#page=37
-